

PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

FORMACIÓ DE SUPORT AL PROCÉS SELECTIU UB D'AUXILIARS DE SERVEIS

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Patricia Félez (felezpatricia@ub.edu)

93.403.11.92

Normes d'actuació en cas d'emergència

Facultat de Dret

Quina és la vostra sortida d'emergència?

Localitzeu-la als plànols d'evacuació "Sou aquí" que trobareu als nuclis d'escalles i ascensors.

! Si no podeu sortir, refugieu-vos en un nucli d'escalles o en un espai tancat tan allunyat com sigui possible de l'emergència i demaneu ajuda.

**EN CAS D'EMERGÈNCIA AVISEU
EL PUNT D'INFORMACIÓ
9340 24342**

ossma@ub.edu

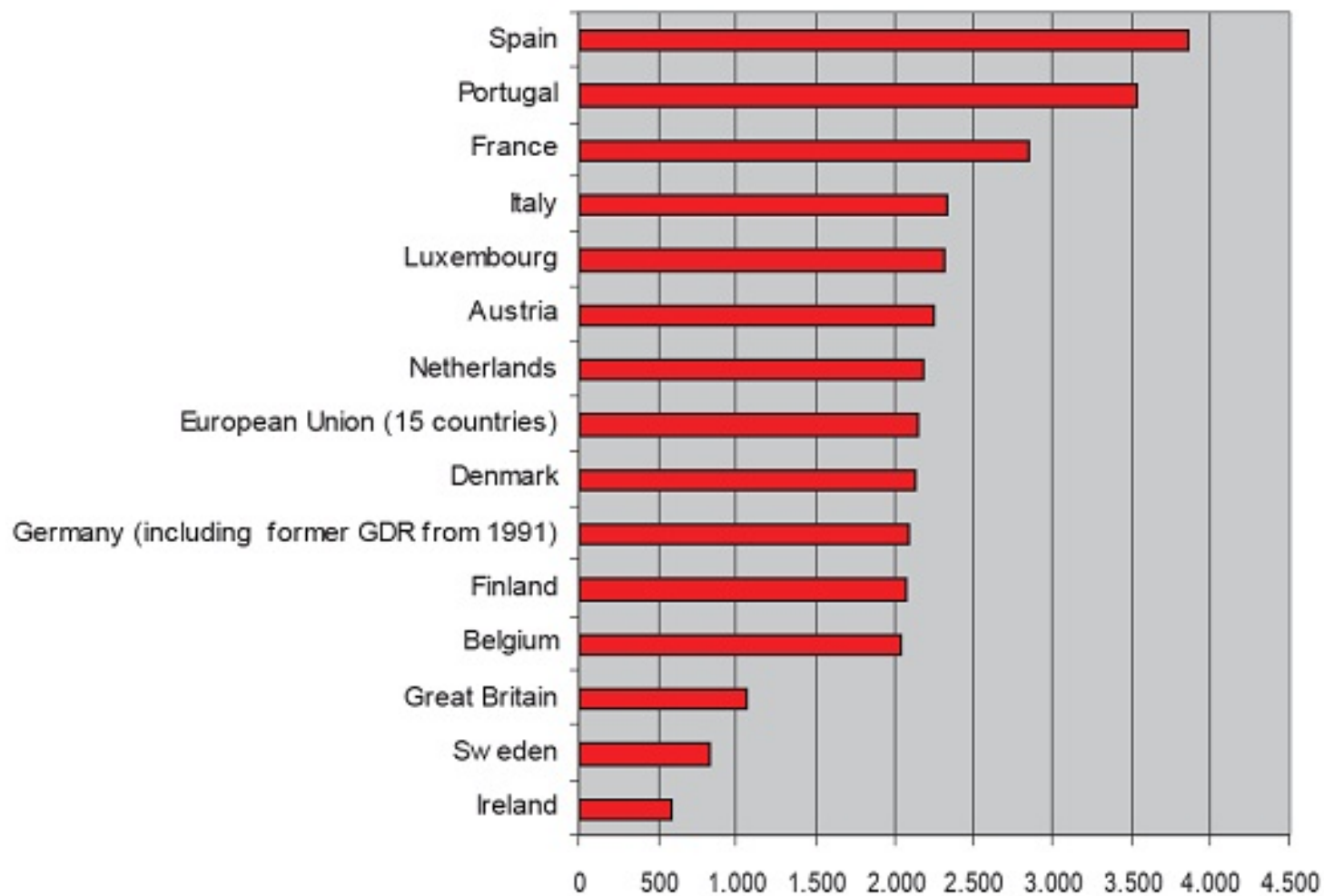
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Oficina de Seguretat,
Salut i Medi ambient

Espanya a la cua de la sinistralitat laboral

- Encara que cada vegada es registren menys accidents laborals, **Espanya continua sent el líder a Europa en sinistralitat laboral.**
- **2.700 accidents de treball al dia**, fet que es tradueix en un **71 per cent per sobre de la mitja europea** i un 35 per cent més de morts. Segons l'informe sobre "Salud Laboral a Espanya 2004"

INDICE DE INCIDENCIA ESTANDARIZADO DE ACCIDENTES CON MÀS DE TRES DÍAS DE BAJA. 2009. Fuente: Eurostat

Accidents de treball amb baixa Catalunya. 2017

	Valor
Total	91.281
Lleus	90.695
Greus	532
Mortals	54

Accidents de treball amb baixa Espanya. 2017

	Valor
Total	503.749
Lleus	499.469
Greus	3.796
Mortals	484

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Accidents mortals a Catalunya 2013-2017

Per demarcació	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAL 2013-2017
Barcelona	33	38	51	48	25	195
Girona	5	7	7	3	13	35
Tarragona	4	6	5	5	4	24
Lleida	8	6	6	12	12	44
TOTAL	50	57	69	68	54	298

El Punt Avui 25/05/2018

Accidentabilitat a la UB durant l'any 2017

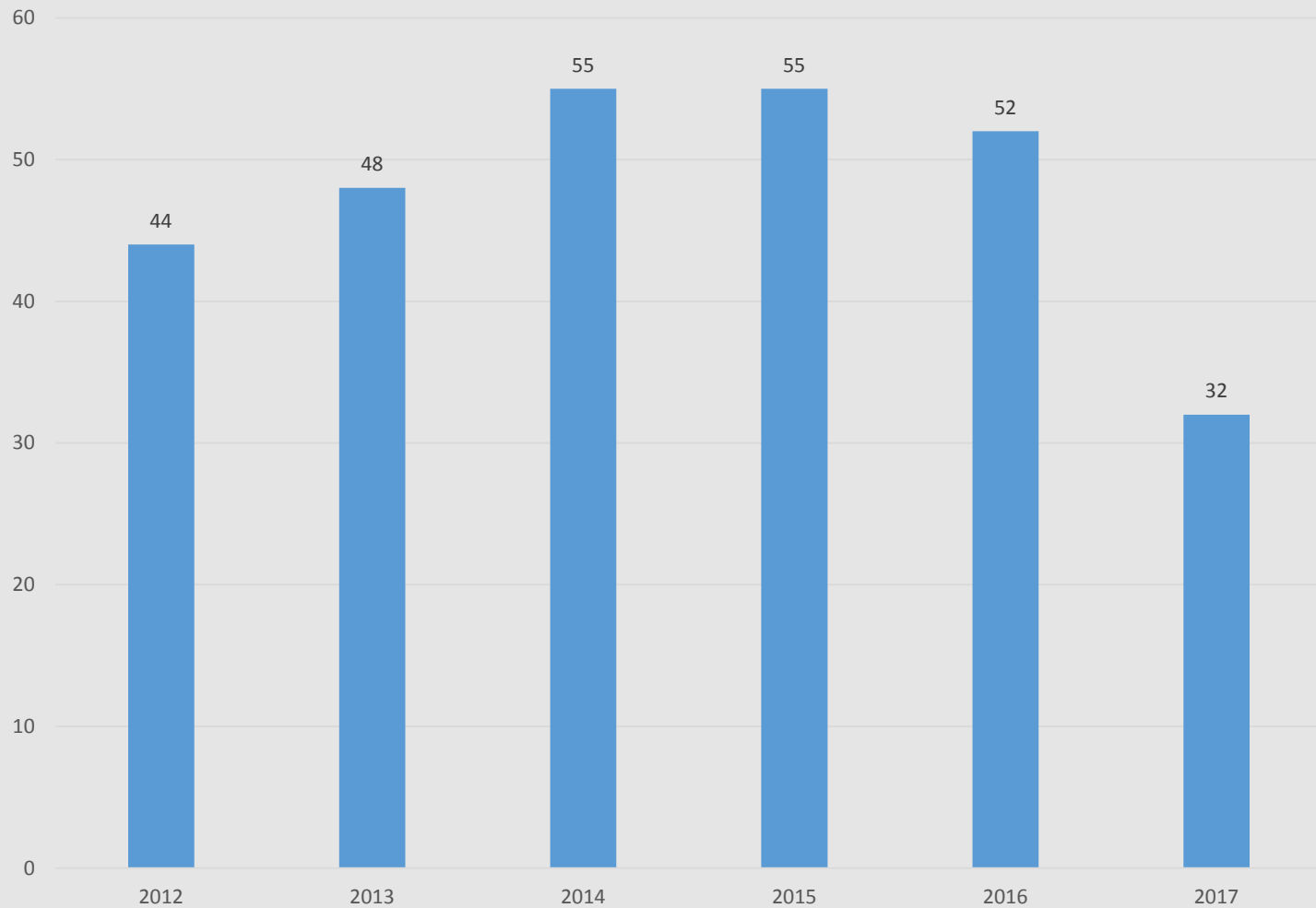
TOTAL PERSONES ADSCRITES A LA MUTUA	7.059
JORNADA LABORAL DEL PAS	1642 h /any
JORNADA LABORAL DEL PDI LABORAL JORNADA D'ACTIVITAT BECARIS	18 h /setmana i 43,78 setmanes

Personal adscrit a Mútua(PAS funcionari i laboral i, PDI laboral i becaris de col·laboració). La Mútua comptabilitza el nombre de treballadors i treballadores en base als TC's presentats a la Seguretat Social, independentment de la dedicació del personal.

En aquestes dades no s'inclouen els accidents del personal adscrit a MUFACE.

Evolució del nombre d'accidents totals període 2012 - 2017

NOMBRE D'ACCIDENTS AMB BAIXA LABORAL

In itinere 20

En el lloc de treball 11

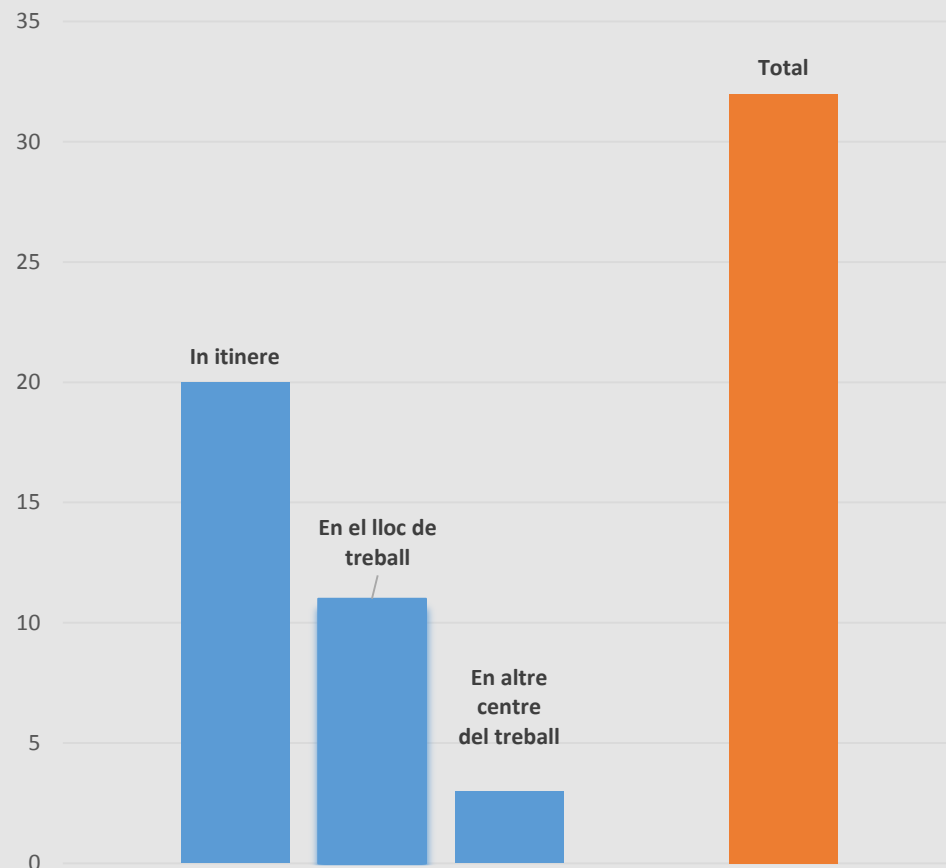
En altre centre de treball 1

In missió 0

Malaltia professional 0

TOTAL 32

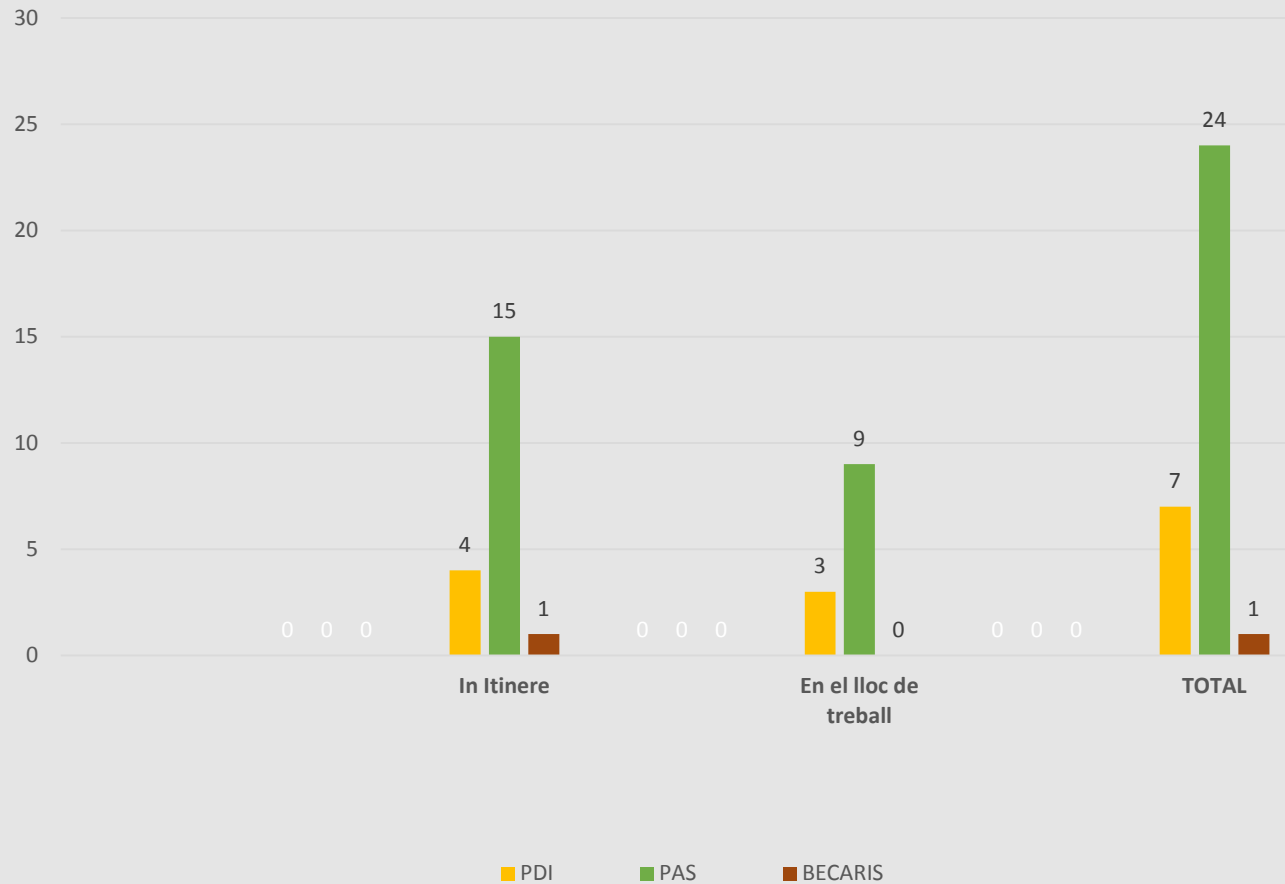
Accidents segons tipologia

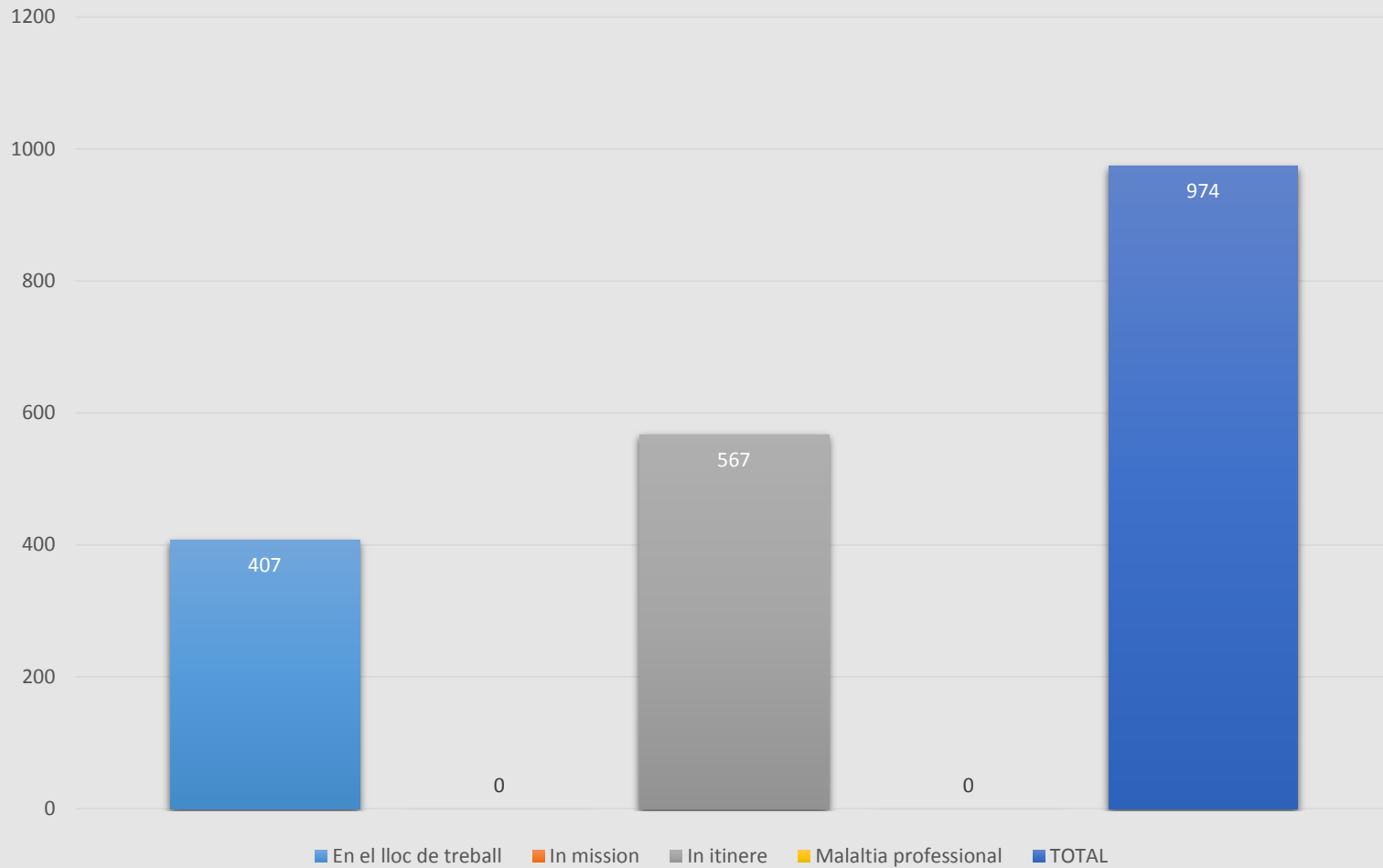
El nombre d'accidents amb baixa al 2017 ha estat de 32.

Els accidents amb no baixa, 28.

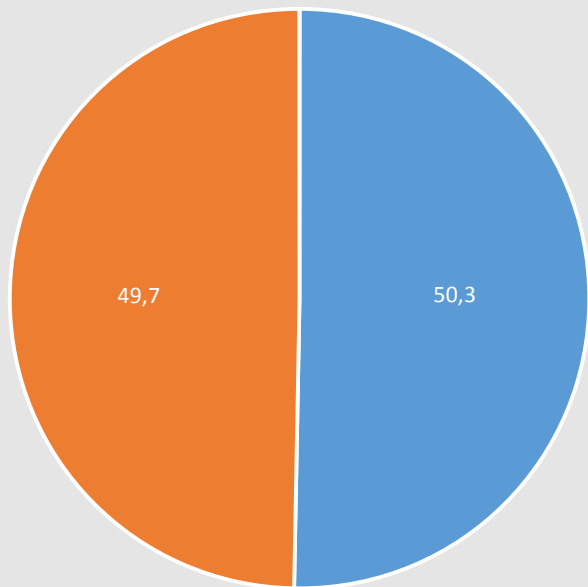
Accident amb baixa per tipologia i activitat del personal

Dies de baixa per tipografia d'accident

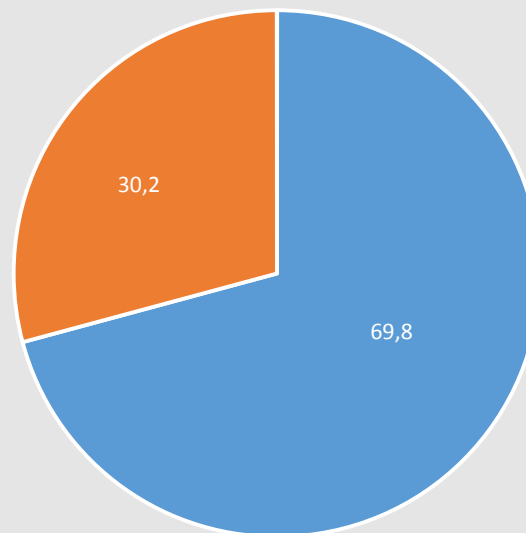

Treballadors UB 2016/17 per genere %

■ Dones ■ Homes

Accidentalitat per genere %

■ Dones ■ Homes

DEFINICIONS CONCEPTES CLAUS

Risc laboral: possibilitat que un treballador pateixi un mal com a conseqüència del treball

Prevenció: conjunt d'activitats o mesures adoptades per tal d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball

Procés, activitat o productes potencialment **perillosos:** els que en absència de mesures preventives específiques originin riscos per a la seguretat i salut dels treballadors

RISC O PERILL?

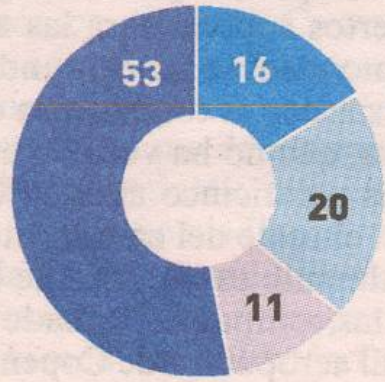

Comportament humà front al risc

Étapes de los trabajadores ante el riesgo

■ Actúo siempre ■ Actúo ■ Percibo pero no actúo ■ No percibo

DISTRIBUCIÓN

TIPOS DE RIESGO

Datos en porcentaje

Fuente: Mutua Egara/ Esade

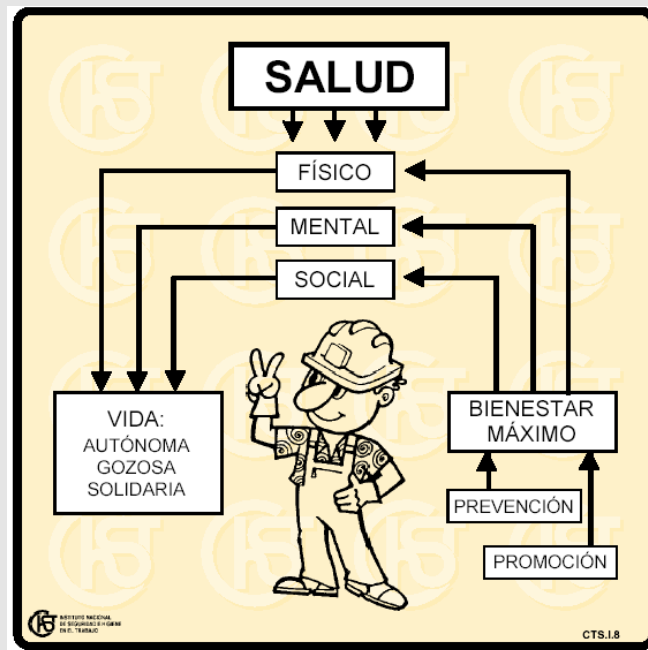
Per què CAL PREVENIR?

- Per raons **ètiques i morals**: cal vetllar per la qualitat de vida laboral dels treballadors.
- Per **raons legals**: la llei obliga a posar mesures per evitar accidents i malalties professionals.
- Per **raons econòmiques**: els accidents i malalties derivades del treball imposen uns elevats costos econòmics als treballadors, empreses i a la societat en general.
- Per **raó** de que una de les **funcions de la UB**, al **servei de la societat**, és **la creació, desenvolupament i transmissió de la ciència, la tècnica i la cultura actuant**.

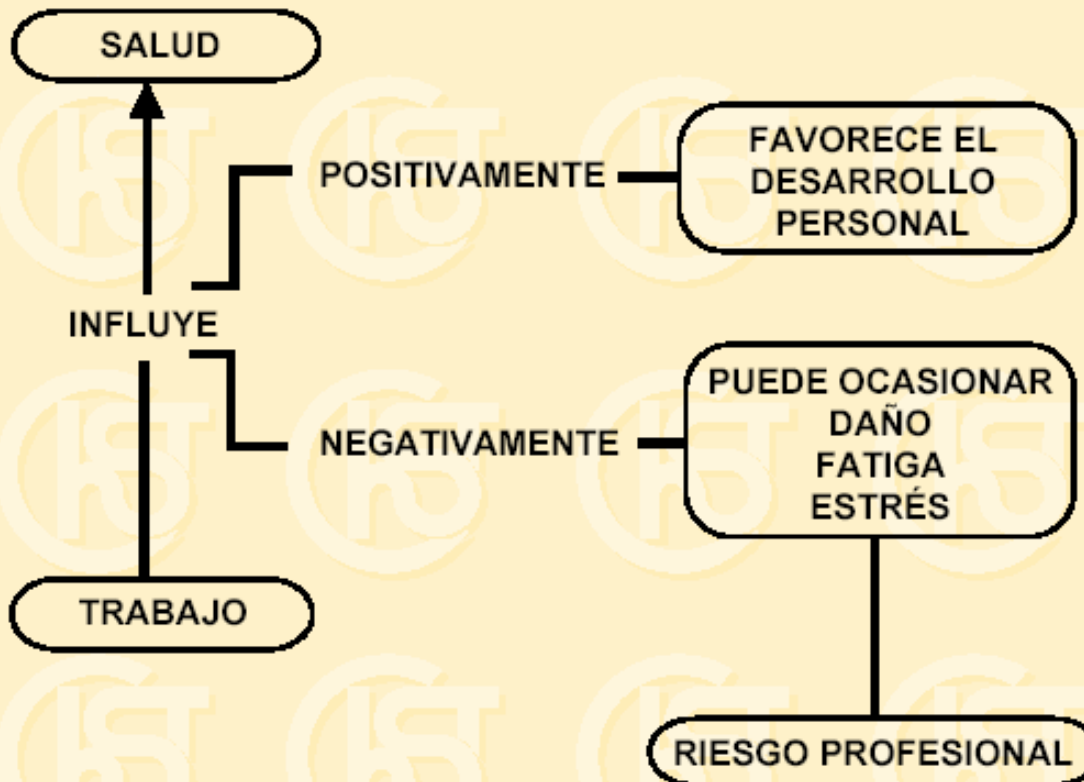
Salut

La Organització Mundial de la Salut (OMS) la defineix com “un estat de complet benestar físic, mental i social, i no només l'absència de malaltia o dolència”.

La salut laboral forma part indissoluble d'aquesta idea i el seu concepte en relació al treball ha variat molt al llarg de la història.

INTERRELACIÓN SALUD - TRABAJO

El **treball** es pot considerar una **font de salut**: aporta aspectes positius per a la vida, com ara els recursos necessaris per a la nostra subsistència i per a la satisfacció de les nostres necessitats, i també la possibilitat de créixer i evolucionar com a persones, al mateix temps que ens facilita i activa les relacions personals i socials amb el nostre entorn.

Quan el treball no cobreix les nostres necessitats pot ser origen de **malalties i danys** per a la **nostra salut**.

Accident de treball

Tota lesió corporal que el treballador pugui patir amb ocasió o per conseqüència del treball que executi per altres.

És sobtat, amb origen conegut i amb una conseqüència immediata.

Accident de treball

LESIONS PER ACCIDENT

Per deficiències en les condicions materials:

- Màquines desprotegides.
- Risc d'incendi o explosió.
- Contacte elèctric.
- Caigudes d'altures.
- Etc.

La LGSS determina que a més dels **accidents al lloc de treball**, també es consideren accidents de treball els següents:

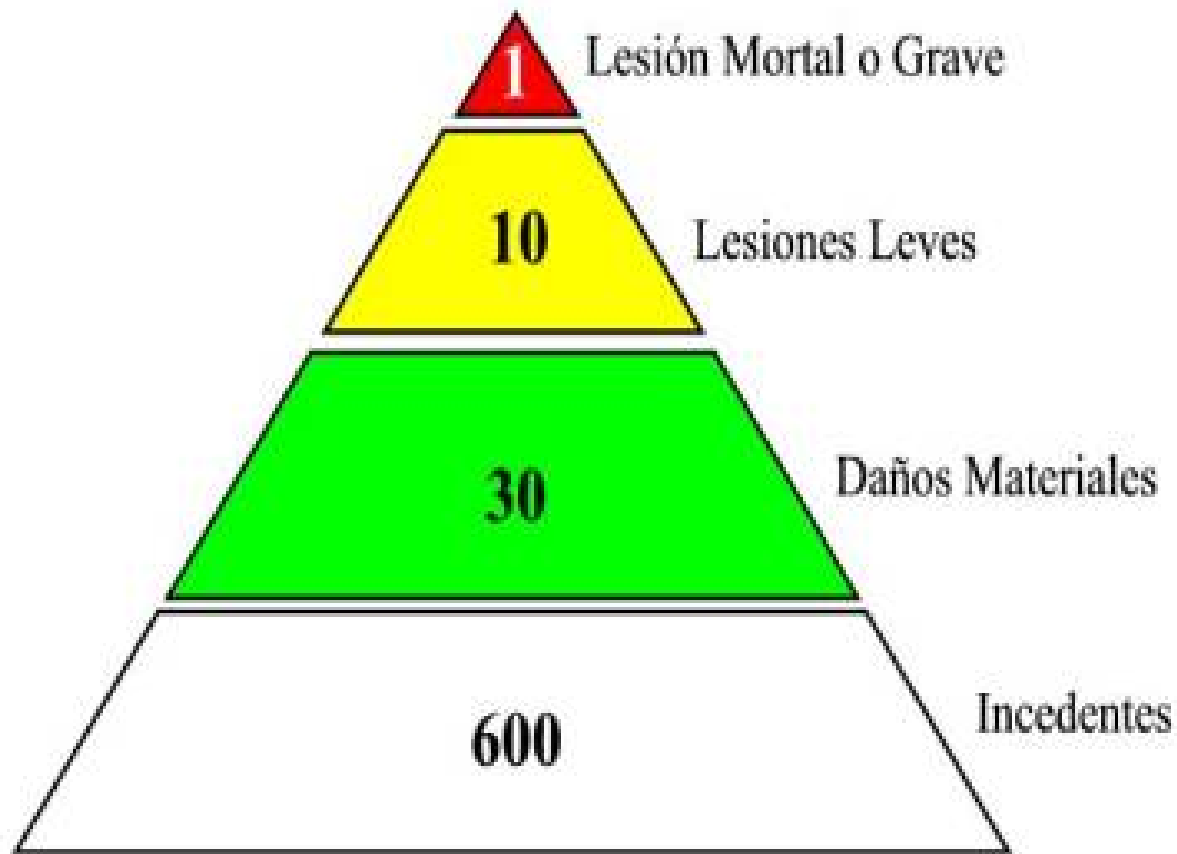
- Els **accidents “in itinere”**, és a dir, aquells que es produeixen durant el trajecte entre la llar del treballador i el seu lloc de treball.
- Els **accidents “en missió”**, aquells que es produeixen durant la jornada laboral per motius laborals (gestions externes, desplaçaments de representació, etc.).

Incidents

Els incidents poden causar danys en els bens però no arriba a causar lesions en les persones.

Els incidents també s'han d'investigar i prevenir, són causa potencial d'accidents.

Pirámide de Bird

Accident de treball

Tots els accidents:

- Indiquen la existència d'unes **condicions de treball inadequades**.
- Apareix quan un **risc existent es materialitza i, sempre per una sèrie de causes**.
- **S'han d'investigar** per descobrir les causes amb l'objectiu d'eliminar-les.

Actuant sobre les causes tots els accidents de treball són evitables.

Conseqüències dels accidents de treball

- ECONÒMIQUES

- HUMANES

- FÍSICS

- PSÍQUICS

- SOCIALS

OSMA

Malaltia professional

És aquell deteriorament lent i gradual de la salut del treballador, produït per una exposició crònica a situacions adverses, siguin aquestes produïdes per l'ambient on es desenvolupa el treball o per la forma en què aquest està organitzat.

Les malalties de l'aparell locomotor continuen sent les més freqüents, seguides de les malalties de la pell i els sentits.

Al 2016 se han detectat 5.677 patologies no traumàtiques, 4.469 són malalties causades per el treball i 1.208 són malalties agreujades per el treball

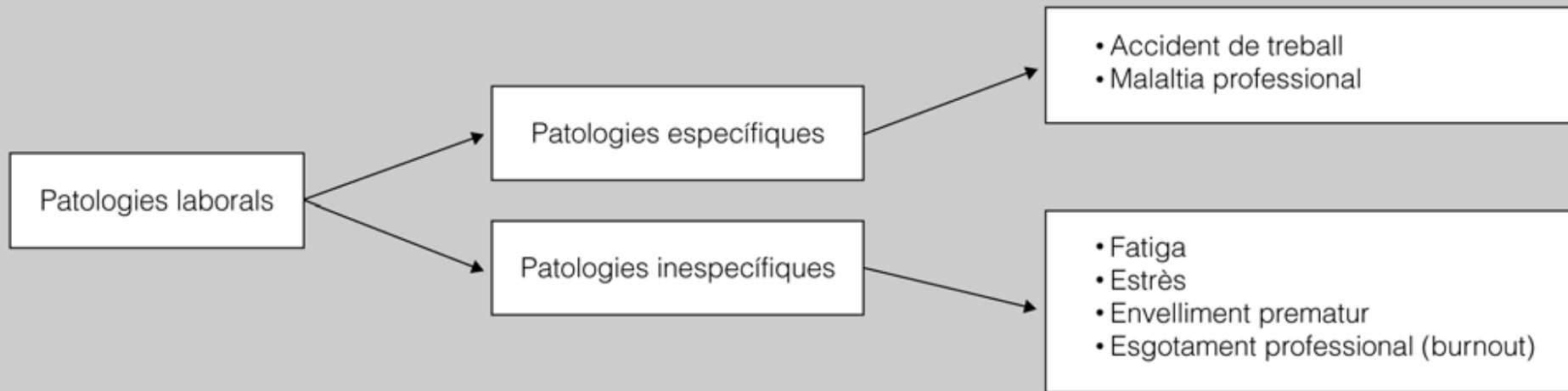
Factors que determinen una malaltia professional

- La concentració de l'agent contaminant en l'ambient de treball.
- El temps d'exposició.
- Les característiques personals de cada individu.
- La relativitat de la salut.
- La presència de diversos agents contaminants al mateix temps

Altres patologies derivades del treball

Quan les causes que ocasionen la pèrdua de la salut són influenciades per **altres factors no laborals**, es parla de patologia inespecífica. La pèrdua de la salut no és causada directament per l'ambient de treball, però ha aparegut o s'ha agreujat molt influïda pels elements de l'ambient de treball. (Fatiga, estrès, insatisfacció laboral,..)

Disciplines Preventives

- 1. Seguretat en el treball:** reuneix les activitats destinades a controlar les condicions de treball i els aspectes materials que poden posar en perill la integritat física dels treballadors.
- 2. Higiene industrial:** inclou les activitats destinades a detectar i controlar els contaminants físics, químics i biològics presents en el medi ambient de treball, per tal d'evitar l'aparició de malalties professionals.
- 3. Ergonomia i psicociologia aplicada:** l'ergonomia agrupa el conjunt de tècniques que tenen per objectiu adequar el lloc de treball a les persones, busca el benestar físic i mental de la persona i el confort en el treball; la psicociologia aplicada tracta els factors de risc derivats de temes de caràcter organitzatiu i de relació entre les persones.
- 3. Medicina del treball:** especialitat mèdica destinada a vigilar i avaluar les conseqüències dels diferents riscos sobre la salut dels treballadors.

Seguretat en el treball	Accidents Incidents In itinere
Higiene industrial	Malalties professionals
Ergonomia i psicociologia aplicada	Fatiga física i mental Estrès i insatisfacció
Medicina del treball	Vigilància de la salut Promoció de la salut

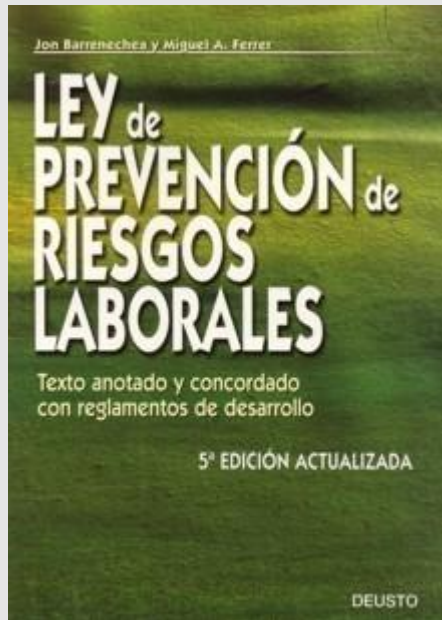
Normativa fonamental de Prevenció de Riscos Laborals

Constitución Española		RD legislativo 1/95: texto refundido de la Ley del Estatuto de los trabajadores		
				
LEY 31/95 De Prevención de Riesgos Laborales	Convenio 155 de la OIT sobre seguridad y salud de los trabajadores y medio ambiente de trabajo	RD 1993/95 Reglamento de las Mutuas de AATT y EEPP	RD 39/97 Reglamento de los Servicios de Prevención	RD 773/97 Disposiciones mínimas de seguridad y salud relativas a la utilización por los trabajadores de los EPIS
RD 486/97 Disposiciones mínimas de seguridad y salud en los lugares de trabajo		<u>Varios:</u> <ul style="list-style-type: none"> • RD 1389/97 protección de la seguridad y salud de los trabajadores en las actividades mineras • RD 413/97 Protección de los trabajadores expuestos a radiaciones ionizantes • RD 487/97 sobre manipulación manual de cargas • RD 1627/97 disposiciones mínimas de seguridad y salud en las obras de construcción 		

Normativa fonamental de Prevenció de Riscos Laborals

La **Llei 31/1995**, té per objecte **promoure la seguretat i la salut dels treballadors** mitjançant l'aplicació de mesures i el desenvolupament de les activitats necessàries per a la prevenció de riscos derivats del treball.

NOTA: Quan la Llei parla d'“empresa” o d'“empresari”, hem d'entendre que inclou també les administracions públiques, siguin estatals, autonòmiques o locals, així com els seus organismes dependents. Per tant, les relacions laborals abasten també les de caràcter administratiu i estatutari com els funcionaris, personal de serveis, eventuais o directius.

Llei 54/2003 de 12 de desembre de reforma el marc normatiu de la prevenció de riscos laborals.

En els objectius d'aquesta Llei 54/2003 destaca l'interès en **fomentar la cultura preventiva i la integració de la prevenció** de riscos laborals en el sistema de gestió de l'empresa així com reforçar el paper de la **inspecció de treball**.

L'**incompliment** per part de l'empresari de les seves obligacions en matèria preventiva, incorrerà en responsabilitats:

Administratives

Civils

Penals.

Principis de l'acció preventiva

Prevención
de Riesgos
Laborales

L'empresari aplicarà les mesures que integren el deure general de prevenció, d'acord amb els següents principis generals:

1. Evitar els riscos
2. Avaluar els riscos que no es puguin evitar
3. Combatre els riscos en el seu origen
4. Adaptar el treball a la persona, en particular pel que fa a la concepció dels llocs de treball, així com a l'elecció dels equips i els mètodes de treball i de producció, amb mires, en particular, a atenuar el treball monòton i repetitiu i a reduir els efectes del mateix en la salut.
5. Tenir en compte l'evolució de la tècnica.
6. Substituir el perillós pel que comporti poc o cap perill.

Principis de l'acció preventiva

Prevención
de Riesgos
Laborales

7. Planificar la prevenció, buscant un conjunt coherent que integri la tècnica, l'organització del treball, les condicions de treball, les relacions socials i la influència dels factors ambientals en el treball.
8. Adoptar mesures que anteposin la protecció col·lectiva a la individual.
9. Donar les degudes instruccions als treballadors.

Drets i Obligacions

OBLIGACIONS dels treballadors

Correspon a cada treballador vetllar, segons les seves possibilitats, per la seva pròpia seguretat i salut en el treball i per la de les altres persones a qui pot afectar la seva activitat professional.

Els treballadors d'acord amb la seva formació i seguint les instruccions de l'UB, han de:

- **Cooperar** amb la Universitat en matèria preventiva.
- **Usar** adequadament les màquines, aparells, eines, substàncies perilloses i, en general, qualsevol altre mitja amb què desenvolupin la seva activitat.
- **Utilitzar** correctament els mitjans i equips de protecció facilitats.
- **Utilitzar** correctament els dispositius de seguretat existents o que s'instal·lin.
- **Informar immediatament** al seu superior jeràrquic directe o, si escau, al servei de prevenció, sobre qualsevol situació que comporti un risc.

Drets i Obligacions

DRETS dels treballadors

Un dret genèric de tot treballador és tenir una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball però també a:

- Rebre informació sobre els riscos existents, les mesures i activitats de protecció aplicables, i les mesures d'emergència adoptades.
- Ser consultats i participar en totes les qüestions que afectin la seguretat i la salut laborals.
- Rebre formació teoricopràctica suficient i adequada.
- Paralitzar el treball en cas de risc greu i imminent.
- Vigilància i control del seu estat de salut.
- La protecció dels treballadors especialment sensibles a determinats riscos (minusvalideses, menors, dones embarassades o en període de lactància).

Per tal de fer efectiu aquest dret, dins de l'administració han d'existir òrgans de funcionament intern, que actuaran com a representants dels treballadors dins de l'àmbit de la seguretat i salut laboral. Els òrgans especialitzats de participació i consulta i representació dels treballadors són: **Delegats de Prevenció i Comitè de Seguretat i Salut.**

Delegats de prevenció: Són els representants dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos laborals.

Aquests treballadors seran designats per i entre els representats del personal.

L'empresari ha de proporcionar els delegats de prevenció els mitjans i la formació en matèria preventiva que calgui per al exercici de les seves funcions.

Plantilla Nombre de Delegats

Fins a 30 1*

de 31 a 49 1**

de 50 a 100 2

de 101 a 500 3

de 501 a 1000 4

de 1001 a 2000 5

de 2001 a 3000 6

de 3001 a 4000 7

de 4001 en endavant 8

*Serà el Delegat de personal

** S'escollirà per i entre els Delegats de personal

El comitè de seguretat i salut:

És l'òrgan col·legiat i paritari de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos laborals

- 8+8 representants empresa escollits pel Rector
- 8+8 representants treballadors (Delegats de Prevenció)
- Reunions trimestrals obligatòries

GESTIÓ I ORGANITZACIÓ DE LA PREVENCIÓ DE LA UB

Principi d'Integració de la prevenció a l'activitat universitària

La prevenció ha d'integrar-se a la Universitat com una funció més, **en totes les activitats que du a terme el seu personal; tots els nivells jeràrquics de la UB estan obligats a tenir en compte la prevenció en totes les activitats que realitzin u ordenin.**

Sota aquest principi bàsic es desenvolupa el Pla de Prevenció de Riscos Laborals de la UB

PLA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS DE LA UB és un element de gestió i el seu objectiu primordial és facilitar la integració de l'acció preventiva en tots els nivells i les estructures organitzatives.

El Pla de Prevenció a la UB

Defineix els **objectius generals**, la planificació d'objectius anuals i l'**estructura organitzativa** integrada de la prevenció amb les funcions i responsabilitats de cada òrgan.

1. Objectius generals:

- Millorar la qualitat de vida del personal evitant els accidents
- Complir la normativa relativa a la prevenció de riscos
- Fomentar la prevenció en l'àmbit de la docència i la recerca
- Manteniment d'uns estàndards de qualitat en matèria preventiva en l'àmbit de la docència i la recerca

El Pla de Prevenció a la UB

2. Estructura organitzativa de la prevenció:

- Model de Prevenció: Servei de Prevenció Propi

És obligatori si:

a) L'empresa té més de 500 treballadors (o menys de 250 treballadors i l'activitat de l'empresa està inclosa en l'Annex I del Reial decret 39/1997), b) Si així ho determina l'autoritat laboral.

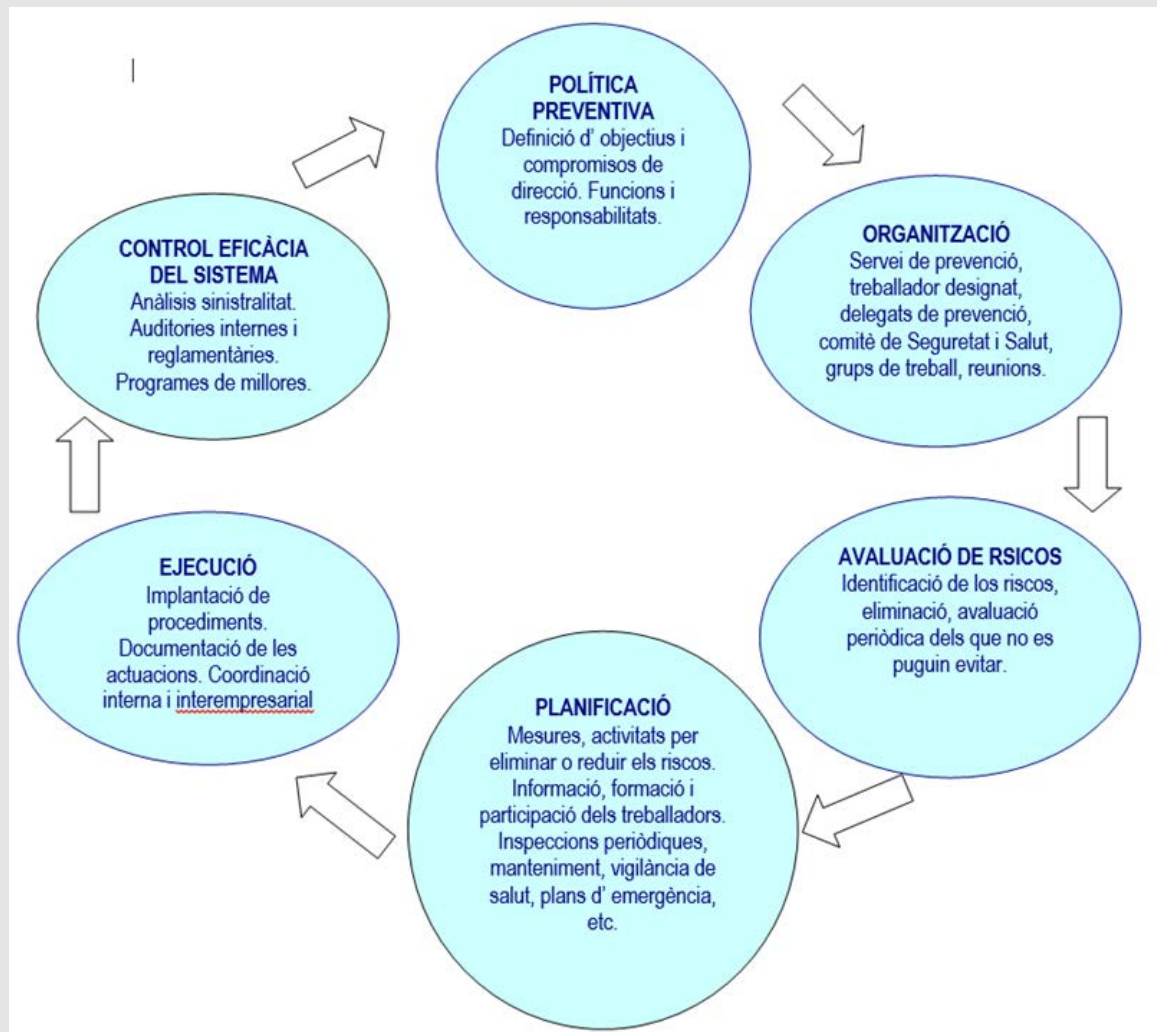
Per compliment de la legislació existent la Universitat de Barcelona constitueix L'Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient (OSSMA). És una unitat transversal de la UB creada al 1997 amb tècnics qualificats per assessorar a aquesta i al seu personal en diferents matèries.

El Pla de Prevenció a la UB

- Estructura organitzativa, funcions i responsabilitats del personal segons la seva situació jeràrquica en la Universitat i els elements de comunicació interna

ÒRGANS JERÀRQUICS	ÒRGANS ESPECIALITZATS
El rector o la rectora	El comitè de Seguretat i Salut
El consell de govern	L'OSSMA: El servei de prevenció
La gerència	Els delegats i delegades de prevenció.
Les Facultats i les EU	
Els departaments	
Les unitats administratives i tècniques de gestió	
Els grups de Recerca	
El PDI i el PAS	

Instruments necessaris per a gestionar i aplicar el PLA DE PREVENCIÓ

Organismes públics de gestió i referències normatives

Tant en l'àmbit internacional com en l'àmbit nacional hi ha uns organismes que són els encarregats de vetllar per la seguretat i salut dels treballadors.

Organismes Internacionals

OIT (*Organització Internacional del Treball*).

Agència Europea per a la Seguretat i Salut en el Treball

Organismes nacionals

Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT).

Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Funcions de la Inspecció de Treball i Seguretat Social

En matèria de prevenció de riscos, té les funcions següents:

- Vigilar el compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals*
- Assessorar i informar empresaris i treballadors.*
- Elaborar els informes sol·licitats pels jutjats socials.*
- Comprovar el compliment de les obligacions assumides pels serveis de prevenció.*
- Informar l'autoritat laboral sobre els accidents de treball mortals o greus i sobre les malalties professionals.*
- Ordenar la paralització immediata de treballs en cas de risc greu i imminent per a la seguretat i salut dels treballadors.*

Organismes àmbit autonòmic

En l'àmbit autonòmic, i pel fet que les autonomies tenen atribuïdes funcions d'execució de la legislació preventiva.

Centres de Seguretat i Higiene de cada província dependents de l'INSHT.

Departament de Treball

LOS OBJETIVOS DE LA PREVENCIÓN

PREVENCIÓN

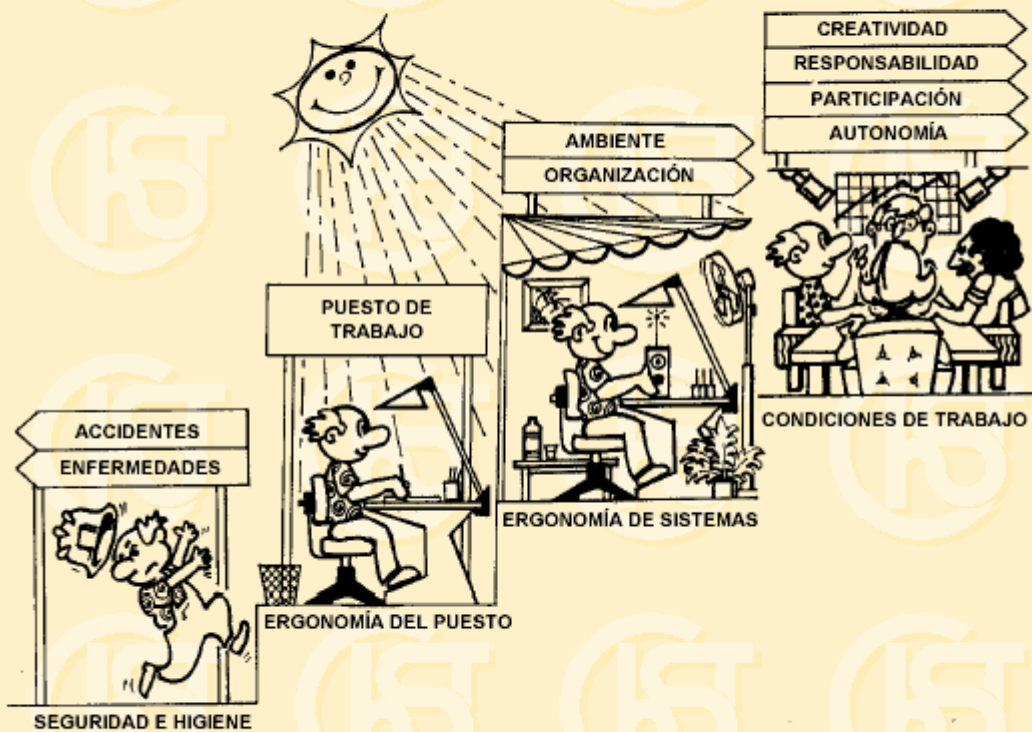
MINIMIZAR
EFECTOS
NEGATIVOS
DEL TRABAJO

FAVORECER
EFECTOS
POSITIVOS
DEL TRABAJO

ACCIDENTES DE
TRABAJO
ENFERMEDADES
PROFESIONALES
OTROS DAÑOS A LA
SALUD

CREATIVIDAD
TOMA DE
DECISIONES
RESPONSABILIDAD
CONTROL

EVOLUCIÓN DE LA PREVENCIÓN DE RIESGOS

Servei de Prevenció de Riscos Laborals

<http://www.ub.edu/ossma/>

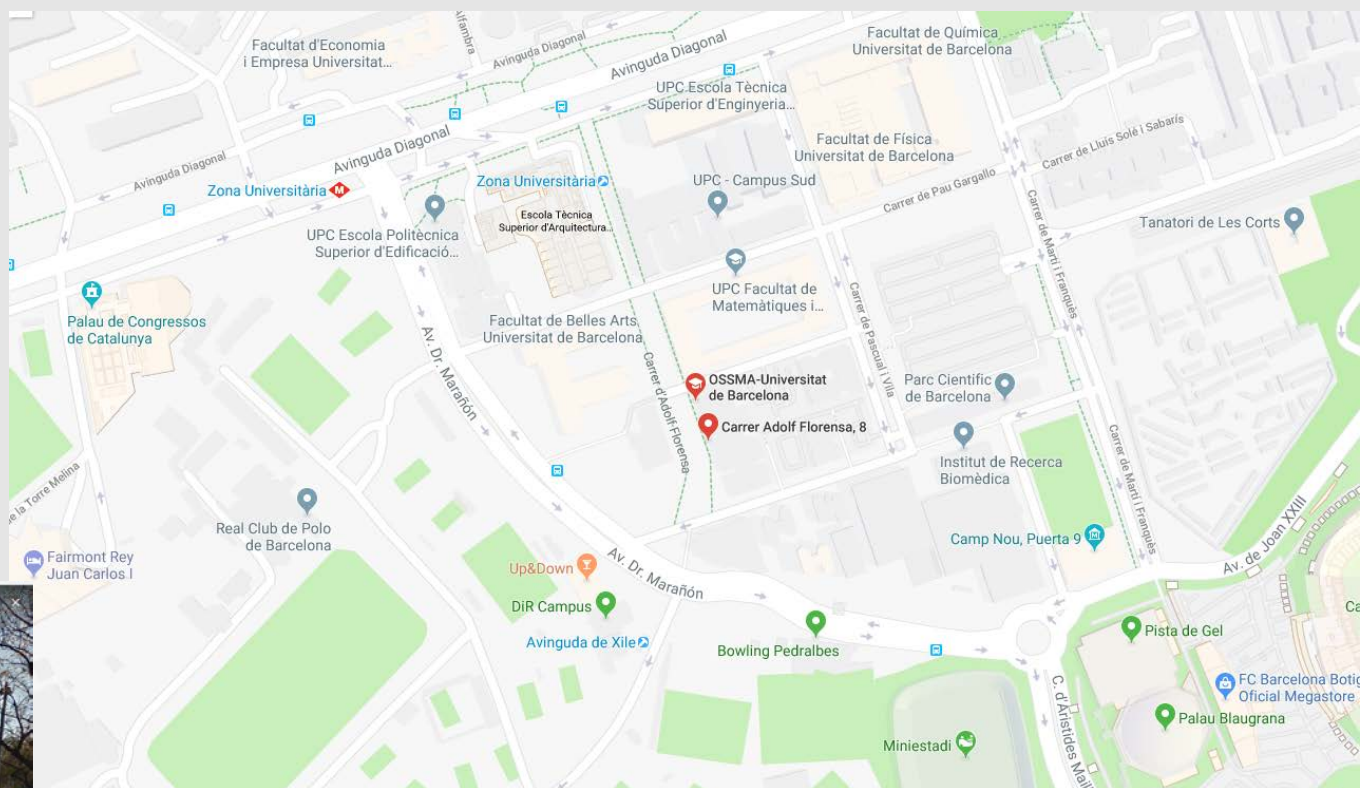

L'OSSMA és una oficina de la UB encarregada de realitzar l'activitat preventiva i de gestió ambiental d'aquesta,

- Gestionant els riscos per evitar que es produeixin accidents
- Duen a terme protocols per a una bona gestió del medi ambient

On som?

Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient

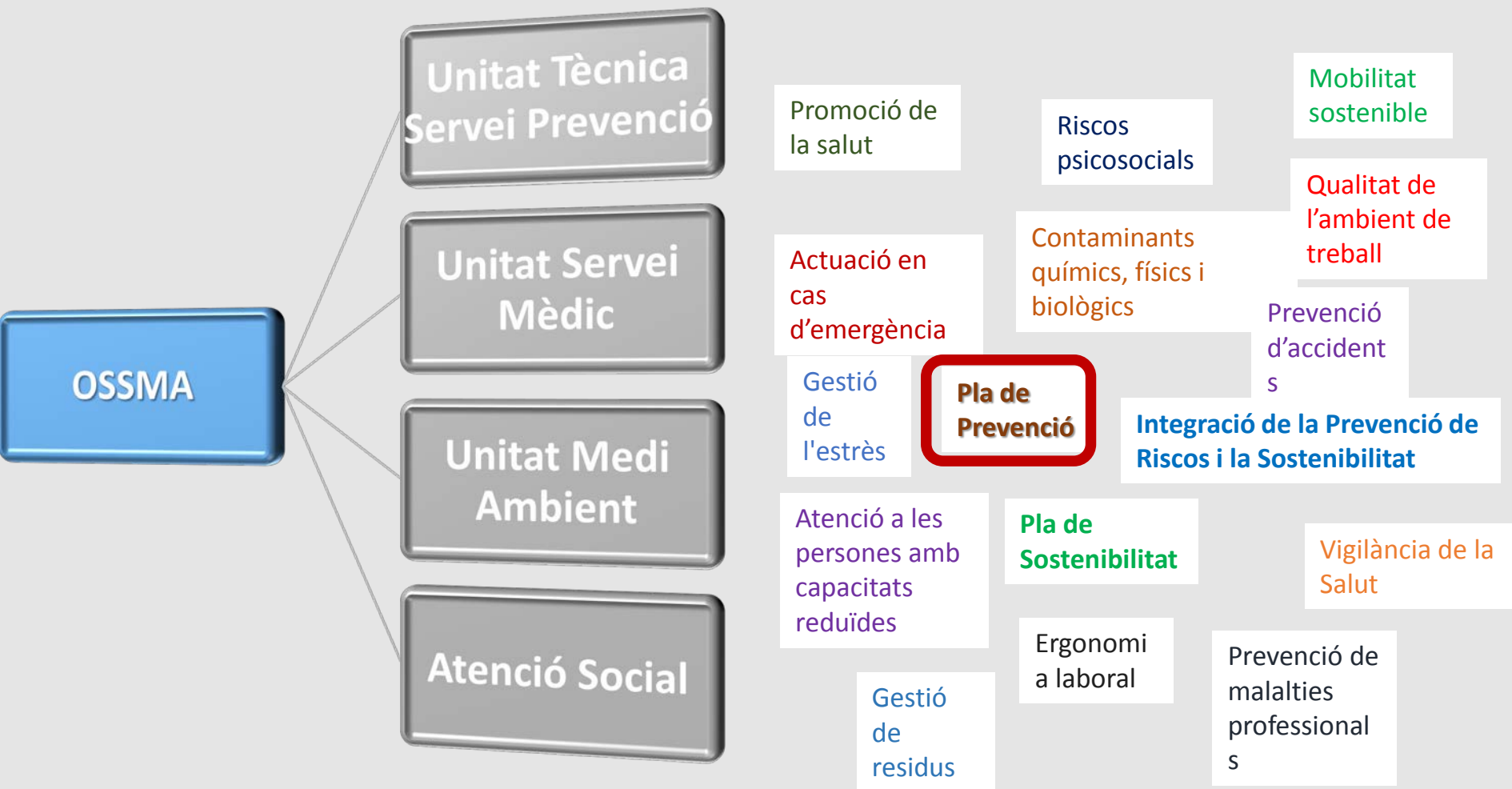
Aulari Florensa – C/ Adolf Florensa 8
08028, Barcelona
Telèfon: 9340 34502
Correu: ossma@ub.edu

Medicina del Treball

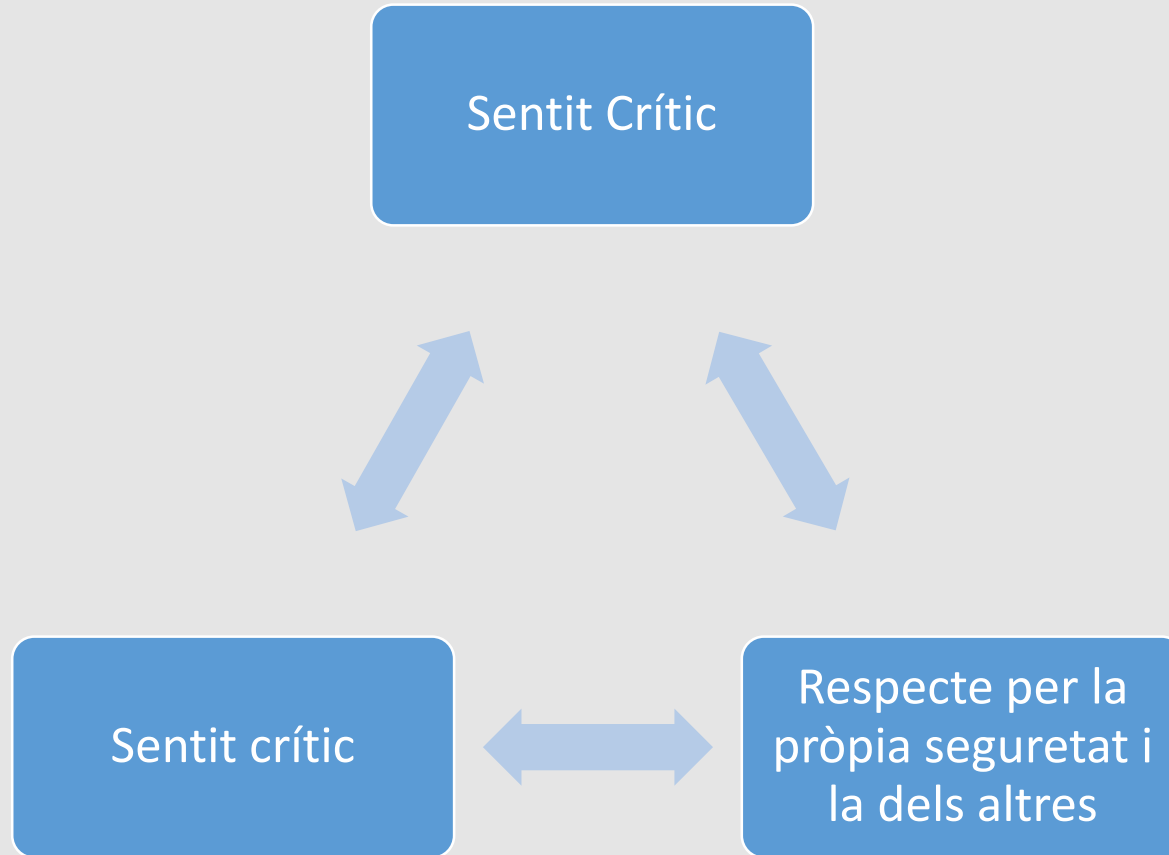
Aulari Florensa – C/ Adolf Florensa, 8
08028 Barcelona
Tel. i fax: 9340 24597
Horari: de 8 a 19 hores
Correu: medicinadeltreball.ossma@ub.edu

FORMACIÓ DE SUPORT AL PROCÉS SELECTIU UB D'AUXILIARS DE SERVEIS

Prevenir és pensar abans de fer

**“Aunque nada
cambie,
si yo cambio,
todo cambia”.**
(Marcel Proust)

FORMACIÓ DE SUPORT AL PROCÉS SELECTIU UB D'AUXILIARS DE SERVEIS

I sobre tot...

Ajudar a que tots els membres de la comunitat universitària integrin la prevenció i la sostenibilitat en totes les activitats que realitza es també un objectiu de la UB per tal generar Cultura Preventiva real i eficaç

